

ת"פ 12584/12/13 - מדינת ישראל - פמ"ד נגד חירי בן עלי אלסייד

בית משפט השלום בבאר שבע

16 פברואר 2017

ת"פ 12584-12-13 מדינת ישראל נ' אלסייד

תיק חיצוני:

בפני כב' השופט רון סולקין

המאשימה

מדינת ישראל - פמ"ד

ע"י ב"כ עו"ד שירה חרל"פ

נגד

הנאשם

חירי בן עלי אלסייד

ע"י ב"כ עו"ד אחמד ס. ותד

גזר דין

כתב האישום והסדר הטיעון

הנאשם שלפני נותן את הדין בגין עבירות כדלקמן:

- תקיפת שוטרים בנסיבות מחמירות, בניגוד לסעיף 1274(1), (2), (3) לחוק העונשין, תשל"ז 1977;
- התפרעות, בניגוד לסעיף 152 לאותו חוק;
- היזק לרכב, בניגוד לסעיף 413 ה' לאותו חוק;
- היזק לבעל חיים, בניגוד לסעיף 451 לאותו חוק.

בהתאם לעובדות כתב האישום המתוקן כא/2, בהן הודה הנאשם במסגרת הסדר טיעון, השתתף בהפגנה, שהתקימה ביום שבת 30/11/13, אחה"צ בצומת הכניסה לחורה בכביש 31, במהלכה יידו המפגינים מטחי אבנים לעבר שוטרים; נמנעו מלהישמע להוראת פיזור שנתנה. כתוצאה ממטחי האבנים, נפגעו מספר שוטרים וכן מספר סוסים של יחידת הפרשים.

בנוסף, הבעירו המפגינים צמיגים בכביש; חסמו את צירי התנועה ואת הכניסה ליישוב חורה.

לנוכח מטח האבנים, שכלל גם אבנים גדולות, נאלצו השוטרים לסגת לכיוון צומת הכניסה ליישוב, אך המפגינים התקדמו לעברם והמשיכו במטח האבנים במטרה לפגוע בהם. ואף הציתו עגלה משטרתית; גדר משטרתית; עמוד חשמל; עצים

ושדה קוצים; רגמו נידות באבנים וכן זרקו לעבר השוטרים בקבוק תבערה.

לנאשם מיוחס, כי השתתף בכל האירועים הנ"ל ואף יידה אבנים לעבר כוחות המשטרה במטרה לפגוע בשוטרים ובנידות.

בשל האירוע, נחבלו שוטרים רבים, אשר נזקקו לטיפול רפואי וכן נגרם נזק רב לנידות משטרה, לרכוש משטרה ולסוסים של יחידת הפרשים.

בין הצדדים נקשר הסדר טיעון, במסגרתו תוקן כתב האישום וסוכם, כי התביעה תטען, כעונש עיקרי, לעונש מאסר בפועל בן 17 חדשים ואילו ההגנה תהיה רשאית לטעון כראות עיניה. עוד סוכם, במסגרת ההסדר, כי התביעה לא תטען, שקימות ראיות לכך שהנאשם ידע על הוראת הפיזור שניתנה.

ראיות לעונש

התביעה לא הציגה ראיות לעונש ומסרה, בהודעה מטעמה, כי אין לנאשם הרשעות קודמות.

ההגנה לא הגישה ראיות בכתב, אך השמיעה, לענין העונש, את אחי הנאשם, ארסן אלסייד, כעד אופי מטעמו. האח סיפר, כי הוא (האח) התגיס לצה"ל, שירת בגדוד הסיור הבדווי, לרבות בתקופת מבצע חומת מגן. לדבריו, קיים אח נוסף המצוי בהליכי גיוס, עוד סיפר האח, כי אבי המשפחה נפטר עת היה הנאשם בן 14 שנים וכן כי האם סובלת מבעיות בריאותיות שונות כגון סוכרת ולחץ דם.

הערכת שירות המבחן למבוגרים

בהתאם להסדר, הופנה הנאשם לחקירת שירות המבחן למבוגרים. תסקיר שירות המבחן מפרט נסיבותיו האישיות של הנאשם, רווק, לדבריו עובד בעבודות בנין.

לדברי הנאשם, אביו נפטר בהיותו בן 16 שנים. לו שמונה אחים נוספים. המשפחה מתמודדת עם קשיים כלכליים.

כבר בשעת לימודיו, התקשה הנאשם לקבל מרות וסמכות ועזב את בית הספר בטרם סיים את חוק לימודיו.

לדברי הנאשם (שלא נתמכו בראיות), נקלע להפגנה המתוארת במקרה והצטרף אליה תוך שנגרר אחר הסובבים אותו.

שירות המבחן התרשם מהנאשם, כבעל התיחסות שטחית; בשלות רגשית נמוכה ויכולת נמוכה לעריכת בדיקה עצמית ביקורתית.

כן התרשם שירות המבחן, כי הנאשם נושא עמו תחושות תסכול וכעת דחוסות ביחס לגורמי אכיפת החוק, ובמפגש עם גורמים אלה, חווה קושי בשיקול דעת באשר למעשיו.

שירות המבחן התרשם, כי הנאשם נוטה להשליך האחריות על גורמים חיצוניים ומתקשה להתחבר למשמעות מעשיו ולבטא אמפתיה לנפגעים.

לנוכח מאפייני אישיותו כמתואר וקשייו לערוך בדיקה עצמית, נמנע שירות המבחן מהמלצה טיפולית בענינו.

אשר לעונש, המליץ שירות המבחן על "ענישה מוחשית אשר תחדד לו את משמעות מעשיו", בדמות עונש מאסר קצר, אשר, במידה שמצבו המשפטי של הנאשם יאפשר זאת, ירוצה בדרך של עבודות שירות.

עוד מצא שירות המבחן לציין, כי הנאשם הביע שוויון נפש באשר לאפשרות שיהיה עליו לרצות עונש של מאסר בפועל, וביטא רק דאגה למצבה של אמו.

טענות הצדדים

התביעה הדגישה את סדרי הגודל של האירוע וחומר הרבה: לטענת התביעה, המדובר היה בהתפרעות של המון גדול, במשך שעות ארוכות, אשר ידה אבנים לעבר שוטרים שהוצבו במקום ומצאו עצמם תחת מתקפה קשה כ"ברווזים במטווח" לדברי התביעה, עשרות שוטרים נפגעו באירוע שכלל גם, הצתות ידוי בקבוק תבערה ופגיעה בבעלי חיים - סוסי המשטרה. לטענת התביעה, נורו האבנים על מנת לפגוע.

לטענת התביעה, מעבר לעצם הפגיעה הפיסית בשוטרים, בגינה קבע המחוקק ענישת מינימום, קימים גם שני היבטי חומרה נוספים: האחד, כי המדובר היה בפגיעה קשה בשלטון החוק ובנציגיו שהיה בה כדי לערער את מרקם החיים המשותפים באזור. השני, כי האירוע כלל ידוי אבנים מסיבי, אשר מהווה שימוש בנשק קר ויוצר מסוכנות ממשית. לטענת התביעה, גילה המחוקק את דעתו, לאחרונה, בדבר החומרה שמיחס לנושא ידוי האבנים. הגם שתיקוני החקיקה הללו טרם נכנסו לתוקף בעת האירועים נושא כתב האישום - יש בהם כדי ללמד על רוח המחוקק.

התביעה טוענת, כי המדובר באלימות על רקע אידיאולוגי וכי התיחסות קלה אליה עלולה להעביר מסר מוטעה.

התביעה טוענת, כי המשתתפים באירועים מסוג זה הם בדרך כלל צעירים או קטינים, ועל כן - אין להקל בענשם רק

בשל כך.

התביעה הפנתה לפסיקה מתאימה.

ההגנה טוענת, כי יש ליתן משקל לחלוף הזמן מאז שנעברו העבירות; להיגררותו של הנאשם אחרי אחרים.

נטען, כי הנאשם בן למשפחה במסגרתה שירתו חלק מאחיו בצה"ל וכי אף הוא ביקש להתגייס, אך הדבר נמנע ממנו בשל התיק הפלילי שנפתח.

אף ההגנה הגישה פסיקה לתמוך בטענותיה.

בדברו האחרון, ביקש הנאשם סליחה וטען, כי חפץ להתגייס לצבא, אך הדבר נמנע ממנו בשל התיק דנן. עוד טען, כי כיום עובד בחברת שמירה.

לאחר שמיעת פרשת העונש, הוגש, מטעם ההגנה, מכתב לפיו פנה הנאשם בבקשה להתנדב לשירות צבאי, אך ענינו עוכב היות שממתין לקבלת הכשר בטחוני ממחלקת ביטחון מידע.

דיון והכרעה

העבירות שעבר הנאשם בעלות מספר מאפייני חומרה.

יש בהן בבחינת התרסה כלפי שלטון החוק.

יש בהן בבחינת ערעור הסדר הציבורי ומרקם החיים המשותף באזור. ערעור כזה שעלול להביא לתוצאות קשות כלפי כל הצדדים המעורבים.

יש בהן כדי לרתק כוחות אכיפה ומשטרה ולמנוע מהם לבצע את תפקידם ולמלא יעדים אחרים בתחום מיגור הפשיעה.

מעבר לפן הכללי, נגרמה גם פגיעה בשלומם ובבטחונם האישי של אנשי המשטרה. גבי כך כבר נאמר, לא פעם, כי על בית המשפט לשמש להם כ"חומת מגן" שתאפשר פעולתם ללא מורא. המעשים אף גרמו נזקים קשים למדינה ולרכושה, בתחום הממוני.

יצוין, כי כאשר המדובר בהמון מתפרע, אין ליחס חשיבות רק למעשיו הפרטניים של מתפרע ספציפי, אלא, כל אחד מהנוכחים בהמון המשולהב שותף למעשיהם של האחרים.

מלחמתן של רשויות החוק בתופעות מסוג זה, אינה יכולה ואינה רשאית להישאר במישור הרטורי בלבד. עליה לבוא ידי בטויה גם במישור המעשה, תוך גזירת ענשי מאסר ממשיים.

מתחם העונש הראוי

בפסק הדין עפ"ג 31060-04-14 **אטרש נ' מדינת ישראל**, אישר בית המשפט המחוזי בבאר-שבע, בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים, מתחם ענישה שנקבע בבית משפט זה, בגין מעשי עבירה שכללו תקיפת שוטרים תוך יידוי אבנים מסיבי לעברם, כך שינוע בין שנה לשלוש שנות מאסר בפועל. יצוין, באותו מקרה לא נבעה תקיפת השוטרים מרקע אידיאולוגי (אלא המדובר היה בנסיון לסכל מעצרו של בן משפחה), ולא נגרמו חבלות לשוטרים המותקפים. כמו כן, באותו מקרה, לא היה מדובר בהתקהלות המונית שבמסגרתה התפרעות בלתי חוקית.

כאשר, בעקבות התקיפה, נגרמה חבלה לשוטרים, אושר מתחם ענישה המגיע עד 5 שנות מאסר בפועל. ראו ע.פ. 5214/13 **סירחאן נ' מדינת ישראל**. גם שם, לא היה מדובר בהתפרעות או בתקיפה על רקע אידיאולוגי.

במקרה בו נעברו עבירות של התפרעות על רקע אידיאולוגי ביחד עם נסיון לתקוף שוטרים, קבע בית המשפט המחוזי בירושלים, בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים, תוך שקיבל את ערעור המדינה, מתחם ענישה המגיע עד 18 חדשי מאסר. ראו עפ"ג 30191-02-15.

לכל אלה יש להוסיף, כי בתיקון מספר 119 לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, אשר התקבל בשנת תשע"ה - 2015, נקבעה עבירה ספציפית שענינה יידוי אבנים וכן הוחמרה ענישה הנוגעת לעבירות אלה. כאשר המדובר ביידוי אבנים לעבר כלי תחבורה, אף נקבע עונש מינימלי של חמישית העונש שנקצב בגין העבירה. כאמור, התיקון אינו חל בעניינו, היות שנתקבל לאחר שנעברו העבירות, ואף עיקר העבירות במקרה דנן, לא כוונו כלפי כלי רכב, אך יש בו כדי ללמד על החומרה שרואה המחוקק בתופעת יידוי האבנים, המהוות נשק קר לכל דבר וענין ובשנים האחרונות הביאו לקפוד חייהם של אזרחים תמימים ואף לפגיעה חמורה, כדי נכות, של אנשי מערכת אכיפת החוק. רק לאחרונה, נהרג האזרח אלכסנדר לבלוביץ' מיידוי אבנים; נפטרה הפעוטה אדל ביטון גם כן כתוצאה מיידוי אבנים; נפצע קשה שוטר מתחנת העיירות עקב יידוי אבנים, פגיעת ראש, והוא נתון בהליכי שיקום מתמשכים עד היום.

מכל המקובץ, כאשר המדובר בתקיפת שוטרים, בנסיבות מחמירות, על ידי המון משולהב, תוך שימוש בנשק קר בדמות אבנים, תוך גרימת חבלות ואף נזק ממשי לרכוש ולבעלי חיים תמימים - כל זאת על רקע אידיאולוגי - מוצא בית המשפט לקבוע מתחם ענישה שינוע בין שלוש ועד שש שנות מאסר בפועל.

הסדר הטיעון וקביעת הענישה הספציפית במסגרתו

כאמור, הסכימו הצדדים להסדר טיעון, במסגרתו עותרת התביעה לרף מירבי של 17 חדשי מאסר בפועל.

הסדר הטיעון גובש במסגרת הליך של דיון מוקדם, שנערך לפני מותב אחר וכלל מעין גישור פלילי.

בנסיבות אלה, על אף שהרף המירבי, במסגרת ההסדר, חורג משמעותית לקולא ממתחם הענישה, לא ישים בית המשפט עצמו קטיגור וימנע מלחרוג מהמתחם שנקבע בין הצדדים.

כלומר, טווח הענישה, במקרה דנן, יגיע עד 17 חדשי מאסר בפועל.

בין הצדדים הוסכם, במסגרת ההסדר, כי אין בידי התביעה ראיות לסתור טענת ההגנה, כי הנאשם לא שמע את הוראת הפיזור. לנסיבה זו משקל קטן עד כדי אפסי בעת גזירת העונש, הן משום שהנאשם לא הורשע, במסגרת ההסדר, בעבירה של המשך התפרעות לאחר הוראת פיזור; והן משום שהעבירות שנעברו היו כה חמורות, שנושא הוראת הפיזור הנו משני וחסר חשיבות לעומתן. גם ללא הוראת פיזור, ידוע לכל אדם, כי אין לתקוף כוחות משטרה בנשק קר וחם (בקבוק תבערה); כין אין להצית שדות, גדרות, עמודי חשמל; כי אין לפגוע בנידות משטרה ובסוסים.

לאור כל המפורט, היה על בית המשפט לגזור על הנאשם ענישה ברף העליון של הטווח שסוכם בהסדר הטיעון.

עם זאת, במהלך טיעוניה לעונש, אשרה התביעה, בהגינותה כי רבה, כי אחר שהועמד לדיון במסגרת אותה פרשה (ת.פ. 54433-12-13 **מדינת ישראל נ' גאיל אלסייד**), אשר חלקו דומה לחלקו של הנאשם דנן, נדון, במסגרת הסדר טיעון, לעונש מאסר בן 11 חדשים בפועל. הגם שלדברי התביעה המדובר היה, באותו מקרה, בהסדר טיעון שנערך, בין היתר, לנוכח קשיים ראיתיים - הרי עיקרון השוויון, ממנו נובע גם עיקרון אחידות הענישה; וכן מראית פני הצדק - מחיבים, כי לא תהיה אבחנה משמעותית בענינם של שניים שעברו עבירות דומות, במסגרת אותו אירוע ממש.

לכך יש להוסיף את הודאת הנאשם באשמה, במסגרת ההסדר; את היותו ללא הרשעות קודמות; וכן את העובדה, שהוכחה מטעם ההגנה, כי אחיו התנדבו לשירות צבאי משמעותי, ואף הוא ביקש לעשות כן.

מכלול הנסיבות שהוצגו, אין די בו כדי לאפשר חריגה כזו ממתחם הענישה הראוי, שלא תכלול כלל מאסר שירוצה בין כתלי בית האסורים. שכן, לא הוצגו, מטעם ההגנה, נסיבות מיוחדות או התמכרויות מיוחדות, שהביאו הנאשם לעבירות ואשר מצדיקות את שיקומו, והנאשם אף לא נמצא מתאים להשתתף בהליך שיקומי, כמפורט בהערכת שירות המבחן למבוגרים.

העונש שייגזר אף לא יהיה זהה לעונש שנגזר על אותו גאיל אלסייד, שכן לגביו, נמקה התביעה את ההסדר, בין היתר, בקשיים ראיתיים ואף צוין, במפורש, בגזר הדין בענינו, כי המדובר בענישה "מפליגה לקולא ביחס לענישה הנוהגת בעבירות מסוג זה", וכן, כי ענישה זו לא תשמש תקדים במקרים אחרים באותה פרשה או בפרשות דומות.

עם זאת, מכלול הנסיבות הללו, וביחוד - כפי שנאמר עקרון השוויון לפני הדין - מצדיקים, כי לא יושת על הנאשם עונש על הרף העליון שנקבע בהסדר, וכי תינתן לו הקלה מסוימת.

לנוכח מצבו הכלכלי של הנאשם, כפי המפורט בתסקיר, והגם שלנוכח הנזקים הקשים שנגרמו לרכוש המשטרה ולתשתיות במקום, ראוי היה לעשות כן - לא יושתו עיצומים כספיים על הצד הגבוה. עם זאת, מעשיו של הנאשם מחיבים הטלת עיצום כספי, בדמות קנס, אשר, לפני משורת הדין, ישולם לשעורים.

סוף דבר, בשים לב לענשים שנגזרו על יתר המעורבים בפרשה ובמסגרת ההסדר שגובש בין הצדדים, גוזר בית המשפט על הנאשם הענשים הבאים:

א. 12 חדשי מאסר בפועל, בניכוי ימי מעצרו של הנאשם, בהתאם לרישומי שב"ס;

ב. 12 חדשים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו של הנאשם ממאסר, והתנאי - שהנאשם לא יעבור עבירה מסוג פשע בניגוד לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, פרק ח' סימן ב'; פרק ט' סימנים ג', ד'; פרק י'; פרק י"א סימן ט';

ג. 6 חדשים מאסר על תנאי למשך שלוש שנים מיום שחרורו של הנאשם ממאסר, והתנאי - שהנאשם לא יעבור עבירה מסוג עוון בניגוד לחוק העונשין, תשל"ז - 1977, פרק ח' סימן ב'; פרק ט' סימנים ג', ד'; פרק י'; פרק י"א סימן ט';

ד. קנס בסך 8,000 ₪ או 75 ימי מאסר תמורתו. הקנס ישולם ב-10 שיעורים שווים ורצופים, החל מיום 15/05/17, ובכל 15 לחודש שלאחר מכן.

עותק גזר הדין יועבר לשירות המבחן למבוגרים.

הנאשם יתיצב לריצוי ענשו כעת.

הודעה זכות הערעור.

ניתנה היום, כ' שבט תשע"ז, 16 פברואר 2017, במעמד הצדדים.